

TOPPS nu ook naar Nederland

Erfemissiescan is een belangrijk onderdeel

Het Europese project TOPPS richt zich op het beperken van emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar oppervlaktewater. Dit jaar wordt TOPPS door Nefyto en ECPA in Nederland geïntroduceerd. Een belangrijk onderdeel is de erfemissiescan.

Beperking van emissie van gewasbeschermingsmiddelen is al geruime tijd een belangrijk aandachtspunt voor Nefyto. Door diverse projecten, in samenwerking met andere partijen, is al veel bereikt op dit gebied. Projecten als Schone Bronnen, later opgevolgd door het huidige WaterABC, hebben de nodige resultaten opgeleverd. Met de Toolbox Emissiebeperking, die eind 2013 is geïntroduceerd, waren eind 2014 zo'n 9.000 telers bereikt. Dat aantal breidt zich nog steeds uit.

Maar het moet en kan nog beter. Daarom introduceren Nefyto en de Europese koepelorganisatie ECPA dit jaar het Europese project TOPPS in Nederland. TOPPS staat voor Train Operators to Promote best Practices en Sustainability. Dit project is gestart in 2005. TOPPS richtte zich aanvankelijk vooral op het voorkomen van puntemissies, een belangrijke bron van emissies. Inmiddels richt TOPPS zich op alle emissiebronnen, dus naast puntemissies ook de diffuse bronnen drift en afspoeling.

Best Management Practices

"TOPPS heeft vanuit de deelnemende Europese lidstaten een aantal

Best Management Practices (BMP's) opgeleverd", vertelt Manfred Röttele, Europese project manager van TOPPS. "Deze BMP's zijn beschikbaar, maar nog te onbekend bij telers. We moeten nu eerst bewustwording creëren bij telers en hen bekend maken met de BMP's. Ik ben blij dat Nederland, op initiatief van Nefyto, nu instapt in TOPPS. Een eerste stap was al gemaakt met de introductie van de Toolbox Emissiebeperking, waarin de BMP's van TOPPS zijn opgenomen. Nu wordt een volgende stap gemaakt."

In juni 2015 zal tijdens een kick-off bijeenkomst het startsein worden gegeven voor TOPPS in Nederland. "Vervolgens moet het project over Nederland worden uitgerold", zegt Klaas Jilderda, global registration manager herbicides bij BASF en voorzitter van de werkgroep water van Nefyto. "Dat doen we met twee deelprojecten. Het ene deelproject is de onlangs ont-

Klaas Jilderda (links, BASF) en Manfred Röttele (TOPPS): "Telers vertrouwd maken met de Best Management Practices die TOPPS heeft opgeleverd."

wikkelde erfemissiescan. Het andere deelproject betreft afspoeling. Hiervoor zal onderzoek worden gedaan, met daaruit voorvloeiend een aantal adviezen voor de praktijk."

Erfemissiescan

De erfemissiescan komt voort uit het LTO Actieplan Schoner, Groener, Beter over plantgezondheid en gewasbescherming. Het is vervolgens opgepakt door de werkgroep rond de Toolbox Emissiebeperking.

"De erfemissiescan richt zich op puntemissies vanaf het erf, want het

erf is een belangrijke emissieroute gebleken", legt Klaas Jilderda uit. "De erfemissiescan is een quick scan, die alle risicovolle punten in beeld brengt. De scans worden uitgevoerd door adviseurs van de bij Agrodis aangesloten distributiebedrijven, die hier speciaal voor worden opgeleid. Aan de hand van de scan kan de adviseur aanbevelingen doen aan de teler, waarbij de Toolbox Emissiebeperking en de BMP's vanuit TOPPS goede hulpmiddelen zijn."

De BMP's vanuit TOPPS zijn het resultaat van onderzoeken en prak-

In het kort

- TOPPS staat voor Train Operators to Promote best Practices en Sustainability. Het is een Europees project dat zich richt op het beperken van emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar oppervlaktewater.
- Dit jaar wordt TOPPS geïntroduceerd in Nederland door Nefyto en ECPA. Het is een stap die volgt op eerdere projecten rond emissiebeperking waarin Nefyto betrokken is.
- TOPPS in Nederland heeft twee deelprojecten: een erfemissiescan bij telers en een onderzoeksproject naar afspoeling.
- Emissie vanaf het erf is een belangrijke emissieroute gebleken.
- Komende herfst worden bij 500 telers erfemissiescans gedaan. Deze worden uitgevoerd door adviseurs van de distributiebedrijven aangesloten bij Agrodis.
- Aan de hand van de erfemissiescan volgt (indien nodig) een advies, waarbij de Toolbox Emissiebeperking en de Best Management Practices van TOPPS belangrijke hulpmiddelen zijn.

tijkbevindingen in meerdere Europese lidstaten. Wetenschappers en telers zijn hierbij betrokken geweest. "De BMP's omvatten meer dan alleen het juist toepassen van een gewasbeschermingsmiddel", zegt Manfred Röttele. "Het gaat ook over de spuitmachine, de infrastructuur en het management. In feite is het een implementatie van de Europese Richtlijn Duurzaam Gebruik van Gewasbeschermingsmiddelen. Het uiteindelijke doel is te komen tot een risk management system voor de teler, met protocollen die helpen alle te nemen stappen te controleren. Als de BMP's gemeengoed worden in de lidstaten, dragen ze ook bij aan Europese harmonisatie als het gaat om gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en emissiebeperking."

500 telers

Komende herfst worden 500 telers bezocht door de Agrodis-adviseurs voor het uitvoeren van een erfemissiescan. Er zullen ook vervolgbezoeken plaatsvinden om te kijken of en welke verbeteringen de telers hebben uitgevoerd. De ambitie is om uiteindelijk een erfemissiescan te doen bij alle telers die zelf bespuitingen uitvoeren. ■

TOPPS: www.topps-life.org.
Water ABC: www.waterabc.nl.
Toolbox Emissiebeperking: www.toolboxwater.nl.
Nefyto: www.nefyto.nl, dan Thema's en vervolgens Emissie naar water.

Henk Langelier (Waterschap):

'Een niet te onderschatten emissieroute'

Henk Langelier, medewerker Toezicht en Handhaven bij waterschap Vechtstromen, is betrokken bij de Toolbox Emissiebeperking en de totstandkoming van de erfemissiescan. "Met de Toolbox hebben we al veel telers bereikt, met de erfemissiescan wordt het concreet gemaakt voor de individuele teler. De scan brengt alle gevoelige punten voor wat betreft erfemissie voor zijn bedrijf in beeld. De Toolbox biedt vervolgens de oplossingen voor de gevonden problemen."

De erfemissiescan is ontwikkeld vanuit een bestaande scan van waterschap Vechtstromen en een scan van TOPPS. "Ik vind het een goed instrument, waar ik helemaal achter sta", zegt Henk Langelier. "Daar komt bij dat de scans worden uitgevoerd door de adviseurs van de Agrodis-bedrijven, die vervolgens de telers adviseren. Hierdoor wordt het aantal mensen dat de scans uitvoert aanzienlijk vergroot, zodat we een flinke slag kunnen maken. Als Waterschappen willen we schoon water. Telers en adviseurs willen behoud van middelen. Schoon water draagt bij aan behoud van middelen, dus daarin hebben we een gezamenlijk belang." Bij de scans die de waterschappen eerder al uitvoerden, werden ook monsters genomen van water dat van het erf af stroomt. "Daaruit blijkt iedere keer dat erfemissie een niet te onderschatten emissieroute is", aldus Henk Langelier.

Henk Langelier: "Met de erfemissiescan wordt het nog concreter voor de individuele teler."

Corine Anker (KAVB):

'Bewustwording telers groeit'

Corine Anker is beleidsmedewerker Bodem en Water bij de KAVB (Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur). Zij was betrokken bij de totstandkoming van de erfemissiescan.

"Als KAVB brengen wij dit jaar emissiebeperking voortdurend onder de aandacht van de bij ons aangesloten telers. Dat doen we onder meer door in iedere nieuwsbrief in te gaan op een onderdeel hiervan. Het draagt bij aan bewustwording en het helpt ons telers voor te bereiden op iets nieuws als de erfemissiescan. Als KAVB zien we bij telers een gestaag groeiende bewustwording van het belang van emissiebeperking." Corine Anker vindt de erfemissiescan vanuit meerdere perspectieven nuttig. "Het is prettig voor de teler dat een adviseur de scan uitvoert. En het is leerzaam voor de adviseur. Hij ziet welke knelpunten er zijn, maar ook welke eigen oplossingen telers hiervoor hebben."

De KAVB gelooft vooral in het bieden van handelingsperspectief, als het gaat om bijvoorbeeld het terugdringen van emissie, legt Corine Anker uit. "Uiteraard willen we allemaal schoon water en behoud van middelen. Tegelijk zien ondernemers ook graag dat hun investeringen op korte termijn iets opleveren. Ik hoop dat de erfemissiescan ook dat doet."

Corine Anker: "Het is prettig voor de teler dat een adviseur de scan uitvoert."

Position papers op website Nefyto

Onlangs toegevoegd: de position paper over gewasbeschermingsmiddelen en veilig voedsel.

Op de website van Nefyto (www.nefyto.nl) zijn onlangs nieuwe position papers toegevoegd, met als onderwerpen 'innovatie' en 'gewasbeschermingsmiddelen en veilig voedsel'. In een position paper geeft Nefyto kort uitleg over een bepaald onderwerp en zet zij eventueel haar standpunt uiteen. Een position paper is op beeldschermformaat, bevat links naar interessante onderwerpen en kan op een A4 worden geprint. U vindt de position papers onder het kopje Thema's. Eerder gepubliceerde position papers gaan in op onderwerpen als: azolen en resistentie, emissie naar water, bijgezondheid en omwonenden. Er zullen regelmatig nieuwe position papers worden toegevoegd. ■

GEWASBESCHERMING MENSENWERK

Hinse Boonstra

Hinse Boonstra is sinds april 2014 public & government affairs manager bij Nefyto-deelnemer Bayer CropScience. Hij is geboren in Ghana, waar zijn vader werkte als arts. Terug in Nederland startte zijn vader een huisartsenpraktijk. "Ik wilde geen arts worden, maar interesseerde me meer voor techniek. En ik had een romantisch idee over ontwikkelingswerk. Daarom ben ik in Wageningen gaan studeren. Ik koos voor een specialistische studie, plantenveredeling en gewasbescherming, in de hoop zo een bijdrage te kunnen leveren aan de landbouw in ontwikkelingslanden." Een stage in Kameroen deed Hinse Boonstra beseffen dat ontwikkelingswerk hem minder trok dan aanvankelijk gedacht. Na zijn afstuderen in 2000 begon hij bij Greenpeace, als campaigner genetische manipulatie. "Ik heb altijd sympathie gevoeld voor Greenpeace en vind dat deze organisatie een belangrijke rol speelt in het maatschappelijk debat."

Hinse Boonstra: "Willen we ruimte overhouden voor natuur, dan is een hoge productiviteit noodzakelijk."

'Gezamenlijk werken aan duurzaamheid'

Hinse Boonstra was tijdens zijn studie kritisch over chemische gewasbescherming. "Ik was veel positiever over biologische bestrijding, waar ik overigens nog steeds positief over ben. Maar door een gesprek dat ik, als campaigner bij Greenpeace, had met professor Rudy Rabbinge, ben ik anders tegen chemische gewasbescherming aan gaan kijken. Rabbinge zette me aan het denken over de vraag: moet natuur per se op een akker? Een bloemrijke akker met weidevogels was tot op dat moment voor mij een ideaalbeeld. Dat is nu niet meer het geval. De meeste natuur voelt zich niet thuis op een akker. Natuur en een hoge productiviteit gaan bovendien vaak niet samen. Willen we ruimte overhouden voor natuur, dan is een hoge productiviteit noodzakelijk. Het is voor mij duidelijk dat zowel chemie als biologie hier belangrijk voor is. Technieken uitsluiten is onverstandig. Dat is een ander standpunt dan dat van Greenpeace."

Hinse Boonstra had bij Greenpeace veel kennis en ervaring opgedaan op het gebied van juridische procedures. Mede daarom werd hij eind 2011 aangenomen bij het ministerie van VROM. Hij vervulde vervolgens verschillende functies bij diverse ministeries. "Binnen de overheid raakte ik steeds verder van de landbouw verwijderd. Dat voelde uiteindelijk toch niet goed. Daarom heb ik begin 2014 gesolliciteerd bij Bayer CropScience. Mijn huidige functie als public & government affairs manager sluit goed aan bij mijn ervaring en interesses. Ik ben graag beleidsmatig bezig. Ik houd ervan in dialoog te gaan met mensen en bij te dragen aan het denken over duurzaamheid in de landbouw."

Wat houdt Hinse Boonstra's functie in? "Ik werk met collega's, ambtenaren, politici, onderzoekers, telers en maatschappelijke organisaties aan duurzame landbouw. Bayer CropScience brengt via de combinatie van zaden, chemie, biologie en Product Stewardship duurzaamheid in de praktijk. In mijn loopbaan heb ik geleerd dat maatschappelijke organisaties een stimulerende rol hebben, de overheid regels die we met elkaar afspreken vastlegt en handhaaft, en bedrijven duurzaamheid in de praktijk mogelijk maken. Zo werken we gezamenlijk aan een duurzame landbouw." ■

Jaco Geurts, Tweede Kamerlid CDA:

'Gewasbescherming levert belangrijke bijdrage aan voedselzekerheid'

Jaco Geurts is sinds 2012 lid van de Tweede Kamer voor het CDA. Hij heeft onder meer de portefeuilles land- en tuinbouw, milieu en water. Een nadere kennismaking met Jaco Geurts en zijn visie op gewasbescherming, duurzaamheid en innovatie.

Wie is Jaco Geurts?

"Ik ben in 1970 geboren in Voorthuizen, op de Veluwe. Daar ben ik ook opgegroeid en inmiddels woon ik er weer, na een tijd in Kootwijkerbroek te hebben gewoond. Ik heb een opleiding werktuigbouwkunde gedaan. Mijn vader was actief in de lokale en provinciale politiek. Doordat ik zag hoeveel energie hem dat kostte en de kritiek die een politicus krijgt te verduren, heb ik altijd beweerd nooit de politiek in te willen. Toch is dat uiteindelijk gebeurd."

Wat is uw relatie met de land- en tuinbouw?

"Ik ben niet van agrarische komaf, maar ik ben wel met een boerendochter getrouwd. Mijn schoonfamilie heeft meerdere locaties waar varkens worden gehouden. Ik raakte erdoor gecharmeerd en dat resulteerde erin dat mijn vrouw en ik in 1998 een varkensbedrijf in Kootwijkerbroek hebben overgenomen. Daarnaast bleef ik werken als inkoop- en uitbesteder bij een staalbedrijf. Intussen heb ik ook de opleiding tot rentmeester gevolgd."

Hoe bent u in de politiek terechtgekomen?

"In 2001 brak de MKZ-crisis uit. Ons bedrijf is toen geruimd vanwege vermeende MKZ. Ik was geschokt door de wijze waarop de overheid met ondernemers en hun dieren omging. Dat heeft mij doen besluiten politiek actief te worden, want ik wilde hier iets aan doen. Ik begon in de agrarische belangenbehartiging. Dat was in de Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV), waarvan ik later dagelijks bestuurslid en landelijk secretaris ben geworden."

In 2006 werd ik lid van de gemeenteraad van Barneveld voor het CDA, waarvan ik in 2010 fractievoorzitter werd. Ik heb nog even samen met mijn vader in de gemeenteraad gezeten: hij voor de ChristenUnie, ik voor het CDA."

In 2012 kwam ik op de achtste plaats van de CDA-lijst voor de Tweede Kamer verkiezingen. Dat resulteerde voor mij in een zetel in de Tweede Kamer. Voor onze fractie heb ik de volgende portefeuilles: land- en tuinbouw, visserij, natuur en milieu, water en externe veiligheid. Dat laatste gaat om milieu- en omgevingsgerelateerde veiligheid van industrie, hoogspanningsleidingen en dergelijke. Als politicus maak ik mij sterk voor het ondernemerschap en met name ook voor familiebedrijven."

Overigens zijn wij met ons varkensbedrijf gestopt. De politiek vraagt veel tijd en energie. En je kunt maar één ding goed doen."

Wat hebt u met gewasbescherming? "Gewasbescherming behoort tot

de technologieën waarvan ik onder de indruk ben. Dat geldt niet alleen voor de techniek waarmee de middelen worden toegepast, bijvoorbeeld zaadbehandeling, maar ook voor de middelen zelf. Het toelatingsdossier voor een gewasbeschermingsmiddel is indrukwekkend, er wordt veel gevraagd."

Ik ben trots op de gewasbeschermingssector, want zij levert een belangrijke bijdrage aan onze voedselzekerheid. Ik vind dat wij in Nederland dit allemaal te gewoon en vanzelfsprekend vinden. En ik vind dat de sector te terughoudend is in haar trots. Mijn advies aan de sector is dan ook: 'be good and tell it'."

Is er binnen de gewasbescherming een onderwerp dat uw speciale aandacht heeft?

"De kleine teelten, waarvan in het bijzonder het gewas vlas, dat vooral in Zeeland wordt geteeld. Door de regelgeving voor gewasbeschermingsmiddelen is dit gewas moeilijk te telen. In Nederland moeten er steeds ontheffingen worden aangevraagd. Dat zou beter geregeld moeten zijn."

Een ander belangrijk aandachts-

punt voor mij is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw. En dan met name aan onkruidbestrijding op openbare verhardingen, maar bijvoorbeeld ook bedrijventerreinen. Eén van mijn portefeuilles is externe veiligheid. Tijdens een werkbezoek aan Pernis werd mij duidelijk hoe belangrijk onkruidbestrijding daar is, omdat onkruid op een terrein met olieopslag een bedreiging van de veiligheid kan zijn."

Hoe ziet u gewasbescherming in relatie tot duurzaamheid en innovatie?

"Als het gaat om duurzaamheid heeft innovatieve technologie veel te bieden. Zo was ik onlangs op werkbezoek bij een gemeente, die op een geavanceerde manier chemische onkruidbestrijding op verhardingen inzet. Met behulp van een laser wordt onkruid gedetecteerd en vervolgens plekgewijs gespoten. Dat is milieuvriendelijker dan borstelen en branden. Borstelen kost veel energie en veroorzaakt fijnstof, branden is gevaarlijk."

Ik maak me zorgen over de argwaan jegens chemie. Dit heeft gevolgen voor het toelatingsbeleid en

'Gewasbescherming blijft hard nodig'

"In een wereld waarin veel verwarring is en grote tegenstellingen zijn, is er ook veel waar wij dankbaar voor moeten zijn. Nederland beschikt over voldoende en gezond voedsel. Dat is niet overal op de wereld een vanzelfsprekendheid", stelt Jaco Geurts. "De bij Nefyto aangesloten bedrijven dragen daar hun steentje aan bij. Zonder gewasbeschermingsmiddelen zou het nooit mogelijk zijn geweest om de hoge productie te realiseren die er nu is. En om dit in de toekomst nog verder te verbeteren met een zo klein mogelijke impact op het leefmilieu, is de gewasbeschermingsindustrie van wezenlijk belang."

"Wij allen dienen vanuit onze verantwoordelijkheid zorg te dragen voor de omgeving van mens, dier en milieu. Daar kan de industrie zeker aan bijdragen. Wat betreft waterkwaliteit wil het CDA dat het water in Nederland zo schoon mogelijk is. Daarin zijn we op de goede weg. We moeten echter niet doorslaan en dingen verbieden die nauwelijks of geen risico's geven. Ook moeten we haalbaarheid en betaalbaarheid van doelen niet uit het oog verliezen. Om wetenschappelijk gefundeerde toelating van middelen zo goed mogelijk te regelen, hebben we onafhankelijke toelatingsprocedures ingericht bij de EFSA en het Ctgb. Ik ben blij dat dit zo geregeld is en dat niet de Tweede Kamer de beslissingen neemt over de toelating van stoffen en middelen. Het huidige nationaal-politieke beleid neigt ernaar zich te focussen op het uitbannen van alle denkbare risico's en niet het nut mee te laten wegen. Dit is een bedreiging voor de innovatie."

"Gewasbescherming is van groot belang voor het welzijn van de Nederlandse economie", aldus Jaco Geurts. "Een groot deel van de Nederlandse export komt voort uit de land- en tuinbouw en daaraan verwante sectoren. Dat is mede dankzij de industrie. Daar mag zij trots op en dit ook uitdragen. Deze bedrijven en hun innovatief vermogen zijn hard nodig."

Jaco Geurts: "Gewasbescherming is van groot belang voor het welzijn van de Nederlandse economie."

Jaco Geurts: "Gewasbescherming is een technologie waarvan ik onder de indruk ben."

als dat nodig is. Er moet vaart worden gemaakt met de regelgeving voor het definiëren van laagrisico-middelen. Op Europees niveau duurt dat te lang. Ik ben er voorstander van dat Nederland hierin vooruitloopt."

Hoe ziet de gewasbescherming in Europa er over tien jaar uit?

"Ik hoop dat het gewasbeschermingsbeleid dan nog meer Europees is afgestemd dan nu. Dat komt ten goede aan een level playing field voor de land- en tuinbouw in de lidstaten. Nederland zou zich nog beter op kaart mogen zetten als wereldspeler in de land- en tuinbouw. Dat geldt ook voor de profilering van het Ctgb, dat zeer deskundig is." ■

werkt remmend op innovatie. Bovendien wordt er vaak ten onrechte van uitgegaan dat biologische middelen per definitie laagrisico-middelen zijn. Dat is onjuist. Niet alle biologische middelen zijn laagrisico. En er zijn chemische middelen die

wel laagrisico zijn. Streven naar duurzaamheid is niet het uitbannen van chemische middelen. Het gaat om het vinden van een evenwicht, waarin je geen chemische middelen gebruikt als het zonder kan, maar ze wel inzet

Thema jaarvergadering: 'Innovatie naar groen'

De jaarvergadering van Nefyto, die op 16 december 2014 plaatsvond in Den Haag, had als thema 'Innovatie naar groen'. Na de jaarrede door Nefyto-voorzitter Carlos Nijenhuis gaven vier sprekers vanuit hun achtergrond hun visie op het thema weer. Een korte weergave:

Joris Baecke, portefeuillehouder LTO plantgezondheid: "Innovatie naar groen zie ik als een 'ontwikkeling naar toekomstbestendig'. Ik nodig Nefyto uit om hierin een leidende positie te nemen. De primaire sector gaat daar graag in mee. LTO kijkt ook naar zichzelf, getuige het onlangs gepubliceerde Actieplan Schoner, Groener, Beter."

Piet Spoorenberg, teamleider praktijkonderzoek gewasbescherming bij Wageningen UR: "Landbouw is topsport. Zeker in Nederland, vanwege de dure grond en productie. Om die reden mogen telers geen opbrengst laten liggen. Het is belangrijk dat we blijven innoveren. Ook is belangrijk dat we naar de landbouw in de volle breedte kijken. Dus niet alleen discussiëren over gewasbeschermingsmiddelen, maar kijken naar het totale systeem."

Willem Ravensberg, president IBMA (International Biocontrol Manufacturers' Association): "Innovatie naar groen is eigenlijk al vijftig jaar aan de gang, want zo lang worden er al biologische middelen ontwikkeld. Maar nu gaat het sneller. We zien een sterke toename van het aandeel biologische middelen. Als het gaat om gewasbescherming: de natuur heeft alle oplossingen in huis. Over 25 jaar zal gewasbescherming heel groen zijn."

De sprekers (vlnr.): Joris Baecke, Michael Kester, Willem Ravensberg en Piet Spoorenberg.

Michael Kester, lid dagelijks bestuur Nefyto: "Gewasbeschermingsmiddelen zijn steeds veiliger en efficiënter geworden. Die ontwikkeling gaat nog steeds door. De industrie blijft innoveren. De gewasbeschermingsindustrie speelt actief in op de maatschappelijke veranderingen, maar de ontwikkeling van nieuwe middelen kost tijd. Het is goed om te beseffen dat onze industrie een enorme bijdrage levert aan de samenleving."

De presentaties werden gevolgd door een levendig debat onder de aanwezigen, geleid door Gijs Weenink, directeur van de Debat Academie. Tijdens het aansluitend diner hield Jaco Geurts, Tweede Kamerlid voor het CDA, een korte presentatie waarin hij zijn visie op gewasbescherming en innovatie uiteenzette.

De interactieve sessie tijdens de jaarvergadering.

2016: Nederland voorzitter Raad van de Europese Unie

In het eerste halfjaar van 2016 is Nederland voorzitter van de Raad van de Europese Unie. In die periode zit Nederland de vergaderingen van de Raad voor en neemt zij het voortouw bij de onderhandelingen over nieuwe regelgeving tussen de lidstaten en de andere Europese instellingen.

Minister Koenders van Buitenlandse Zaken heeft in januari 2015 de uitgangspunten van Nederland voor het Europese beleid kenbaar gemaakt, waaronder voor het landbouwbeleid. Deze komen in het kort hierop neer: 'Nederland zet in op het bevorderen van een duurzame, klimaatslimme, grondstofefficiënte en diervriendelijke landbouw, die voorziet in een veilige en betrouwbare voedselproductie voor 9 miljard wereldburgers in 2050. Daarvoor zijn een gelijk speelveld en een goede aansluiting van Europese regels bij de praktijk nodig.' Nefyto kan zich goed vinden in deze uitgangspunten. ■

Edialux: nieuwe Nefyto-deelnemer

De productenlijn van Luxan (gewasbeschermingsmiddelen voor particulier gebruik) is vorig jaar overgegaan van DCM naar Edialux. Daarom heeft DCM het Nefyto-deelnemerschap beëindigd en is Edialux deelnemer van Nefyto geworden. Nefyto heeft 13 deelnemers en 1 geassocieerde deelnemer. ■

Ctgb publiceert inhoudelijke beoordeling

Het Ctgb heeft besloten dat zij nu ook het onderdeel inhoudelijke beoordeling van het Registration Report (RR) zal publiceren op haar website. Het besluit hiertoe is genomen in het streven van het Ctgb naar maximale transparantie in haar besluitvorming. Het confidentiële deel zal niet worden gepubliceerd.

Na Duitsland is Nederland nu de tweede lidstaat die de inhoudelijke beoordeling publiceert. Enkele andere lidstaten maken openbaar op verzoek.

Verordening 1107/2009 bevat regelgeving voor confidentialiteit. Toelatingaanvragers krijgen de mogelijkheid om confidentiële informatie aan te melden bij het indienen van een aanvraag. Voor lopende aanvragen heeft het Ctgb een overgangsregeling ingesteld.

Nefyto kan zich vinden in de keuzes van het Ctgb. Vanuit haar Product Stewardship gedragscode streven Nefyto en haar deelnemers naar een zo groot mogelijke transparantie. Maar daar waar het gegevens betreft met betrekking tot concurrentiegevoelige informatie en de persoonlijke levenssfeer, moet confidentialiteit gegarandeerd zijn. ■

Agrichem wordt UPL Benelux B.V.

Met ingang van 1 januari 2015 is de bedrijfsnaam van Nefyto-deelnemer Agrichem B.V. gewijzigd in UPL Benelux B.V. UPL Benelux B.V., gevestigd in Oosterhout (NB), is een dochtermaatschappij van United Phosphoros Limited (UPL), dat is gevestigd in Mumbai, India. UPL is één van 's werelds grootste generieke gewasbeschermingsmiddelenbedrijven en is wereldwijd actief op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen, zaden en industriële chemicaliën. ■

Internationaal jaar van de bodem

Op voordracht van de Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) heeft de Verenigde Naties 2015 uitgeroepen tot het 'International Year of Soils (IYS 2015)': het internationale jaar van de bodem. Doel ervan is om mensen bewust te maken van het grote belang van de bodem voor onze voedselvoorziening en gezondheid en voor het goed functioneren van ecosystemen.

De bodem speelt een belangrijke rol bij gewasbescherming, omdat bij geïntegreerde bestrijding van ziekten en plagen een cruciale rol is weggelegd voor het verhogen van de natuurlijke weerbaarheid van de bodem. Een weerbare bodem heeft een rijk en divers bodemleven, een goede bodemstructuur en gunstige chemische eigenschappen. In een weerbare bodem is de biodiversiteit in balans en krijgen ziekten en plagen geen kans om veel schade aan te richten in het gewas. ■

Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid

Innovatieprogramma bundelt projecten plantweerbaarheid

'Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid' is een innovatieprogramma binnen de topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen. Het richt zich op een weerbaar gewas in een robuust teeltsysteem. De beschikbaarheid van een duurzaam effectief middelenpakket is daarbij van cruciaal belang.

In 2015 lopen 27 projecten binnen 'Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid', waarvan 13 al eerder waren gestart en 14 projecten nieuw zijn. Het programma valt binnen de topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, één van negen topsectoren die door de overheid zijn aangewezen voor financiële steun bij innovatieve projecten.

'Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid' wordt gecoördineerd door Helma Verberkt, programma-manager plantgezondheid bij LTO Glas-kracht Nederland. "Het doel is de eigen natuurlijke afweer van planten maximaal te benutten door gezond en sterk uitgangsmateriaal en door het creëren van optimale om-

standigheden. Met behulp van innovatieve technologieën kunnen ziekten en plagen vroegtijdig worden gedetecteerd, om deze vervolgens zo milieuvriendelijk mogelijk te bestrijden. Daarbij moet de teler kunnen beschikken over een duurzaam effectief middelenpakket. Dat pakket omvat zowel biologische als chemische middelen. Het programma richt zich op de structurele aanpak van ziekten, plagen en onkruiden."

Kennisdeling en efficiëntie

Er lopen al langer onderzoeksprojecten naar plantweerbaarheid. "Maar dit waren allemaal losse projecten. Binnen het programma 'Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid' brengen we ze bij elkaar", zegt Helma Verberkt.

De uitvoering van de projecten vindt plaats door erkende kennispartijen als Wageningen UR en Proeftuin Zwaagdijk. 'Het Nieuwe Doen' richt zich op alle sectoren binnen de land- en tuinbouw, zowel regulier als biologisch. "Door bundeling en centrale coördinatie van lopende en nieuwe projecten rond plantgezondheid realiseren we een zo groot mogelijke kennisdeling. En tegelijk een optimale efficiëntie, doordat we voorkomen dat bepaal-

Helma Verberkt: "We proberen teeltsystemen te ontwikkelen die zoveel mogelijk gewasoverstijgend zijn."

de onderzoeken dubbel worden gedaan", aldus Helma Verberkt.

Met name ook kleine teelten, waarvan er veel zijn in Nederland, zijn gebaat bij die kennisdeling. "We zoeken naar oplossingen die voor meerdere gewassen nuttig zijn. Een plaag als trips en een ziekte als meeldauw komen in veel gewassen voor. We proberen teeltsystemen te ontwikkelen die zoveel mogelijk gewasoverstijgend zijn. Ook dat is de kracht van dit programma."

Minder afhankelijk

De ambitie van het innovatieprogramma is om de wereldwijd leidende positie van de Nederlandse land- en tuinbouw te versterken. Daarvoor moeten de producten van hoogwaardige geborgde fyto-sanitaire kwaliteit zijn en duurzaam zijn geproduceerd.

'Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid' heeft twee hoofddoelstellingen: telers minder afhankelijk maken van chemische gewasbeschermingsmiddelen en efficiënte en doelmatige inzet van middelen en maatregelen met als gevolg het verminderen van emissie. Het eerstgenoemde doel betekent niet het uitbannen van chemische middelen, legt Helma Verberkt uit. "De beschikbaarheid van een duurzaam

effectief middelenpakket is juist van cruciaal belang. Als een teler weet dat hij altijd effectieve correctiemiddelen achter de hand heeft, durft hij grotere stappen te nemen. We hebben gewasbeschermingsmiddelen nodig om de gewenste vooruitgang te boeken en telers zo ver te krijgen om de ontwikkelde systemen te implementeren."

Het middelenpakket is soms een lastig onderwerp in de discussies met bijvoorbeeld de overheid en NGO's, ervaart Helma Verberkt. "De gedachte heerst nogal dat te-

lers snel naar chemische middelen grijpen als deze beschikbaar zijn. Dat is een misvatting, gestoeld op het 'oude denken'. Telers zijn juist terughoudend in het gebruik van deze middelen, zeker als het geen laag-risico middelen zijn. In de land- en tuinbouw van nu zien we steeds meer het systeemdenken, een ontwikkeling waar het programma bij aansluit."

Vergroening

Duurzaamheid en vergroening zijn belangrijke begrippen binnen 'Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid'. "Onder groene gewasbeschermingsmiddelen versta ik laag-risico middelen", stelt Helma Verberkt. "Dat kunnen zowel biologische (van natuurlijke oorsprong) als chemische natuur-identieke gewasbeschermingsmiddelen zijn. Voor mij is vergroening de beweging om steeds meer naar integreerbare laag-risico middelen en maatregelen te gaan die geen ongewenste neveneffecten hebben."

Plantweerbaarheid staat centraal in het programma. Het uitgangsmateriaal en het teeltsysteem moeten hieraan bijdragen. Ook bepaalde stoffen (biostimulatoren) en micro-organismen helpen hierbij. Dit kan door de afweer van de plant aan te schakelen of door rechtstreeks de ziekte te onderdrukken.

"Het afweersysteem van de plant is een nog relatief onbekend, maar interessant terrein, waar nog veel fundamenteel onderzoek naar gedaan moet worden", merkt Helma Verberkt op.

Bij de strijd tegen plagen kan het gewas worden geholpen door natuurlijke vijanden van de plaaginsecten. "Je kunt deze natuurlijke vijanden preventief inbrengen ('standing army'), zodat ze onderdeel worden van het teeltsysteem."

Industrie

In hoeverre participeert de gewasbeschermingsindustrie in de projecten van 'Het Nieuwe Doen in Plant-

Topsectoren en innovatie

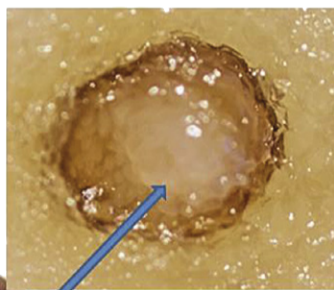
Het kabinet wil topsectoren waarin Nederland uitblinkt, nog sterker maken. Daartoe werken overheid, bedrijfsleven en kennispartijen samen aan kennis en innovatie. Er zijn negen topsectoren, waaronder Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Agri & Food. Het bedrijfsleven dient de projectvoorstellen in, met een bereidheid om hierin ook zelf te investeren. Bij meer fundamenteel onderzoek wordt een project voor 85 procent door de overheid (ministerie van Economische Zaken) gefinancierd en voor 15 procent door het bedrijfsleven. Hoe meer product- of praktijkgericht een project is, hoe minder de overheid naar verhouding financiert. Zie ook www.topsectoren.nl en www.topsectortu.nl.

gezondheid? "Er zijn enkele Nefyto-deelnemers die partner zijn in een aantal projecten", weet Helma Verberkt. "We merken dat er interesse is vanuit de industrie en daar zijn we blij mee. Systeemdenken en vergroening moet je gezamenlijk oppakken en daar hoort de industrie als partner bij, zeker omdat er veel kennis zit bij de industrie. Tegelijk biedt participeren aan het programma kansen voor de industrie. Want ook de industrie werkt aan vergroening en systeemdenken. Bovendien ziet de overheid, bij de beoordeling van de projectaanvragen, graag dat er een breed en krachtig consortium is betrokken bij een project. Naar verwachting kunnen medio april 2015 weer nieuwe projectvoorstellen worden ingediend. Ik nodig de industrie van harte uit om hieraan mee te doen." ■

Projecten in 2015

Een kleine greep uit de 27 projecten die binnen 'Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid' lopen in 2015:

- Meer rendement door meer zicht op aaltjes.
- Signaalstoffen voor insectenbeheersing.
- Grotere plantweerbaarheid met entomopathogene schimmels.
- Innovatie efficiënte toedieningstechnieken.
- Meetmethoden voor teeltzeker weerbaar telen.
- Programmeringsstudie meeldauw.
- Masterplan tripsbestrijding in de bloemisterij.
- Biologische bestrijding wol- en schildluis.

Eén van de 27 projecten richt zich op het inzichtelijk krijgen van de overdracht van meloidogyne (een aaltje) met pootgoed en hoe dit te voorkomen. Op de foto een consumptieaardappel met een uitvergroott vrouwtje plus eieren.

In het kort

- 'Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid' is een innovatieprogramma, dat meerdere projecten bundelt binnen de topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen.
- Het programma richt zich op het ontwikkelen van een weerbaar gewas in een robuust teeltsysteem.
- De bundeling en centrale coördinatie van de projecten resulteert in kennisdeling en efficiëntie. In 2015 lopen 27 projecten.
- Een duurzaam effectief middelenpakket is een belangrijke voorwaarde voor acceptatie van het systeem door telers.
- Meerdere Nefyto-deelnemers participeren in de projecten.
- In april kunnen nieuwe projectvoorstellen worden ingediend.

COLOFON

NEFYTO BULLETIN 1 | MAART 2015 | JAARGANG 21 Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto (Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie), brancheorganisatie van de gewasbeschermingsmiddelenindustrie in Nederland. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800.
 REDACTIE Nefyto, Hogeweg 16 | Postbus 80523, 2508 GM Den Haag | T (070) 750 31 00 | nefyto@nefyto.nl | www.nefyto.nl | @nefytoNL **TEKST EN REALISATIE** FredMeijer.nl Communicatie, Doetinchem
 ONTWERP EN LAY-OUT Cyril Strijdonk Ontwerpburo, Gaanderen **FOTOGRAFIE** Fred Meijer, KAVB, Leendert Molendijk, Syngenta **DRUK** JP Offset, Duiven
 VERSPREIDING Controlled circulation / ISSN 1382-3833